

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ЦЕНТР НЕПЕРЕРВНОЇ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
Людмила СТЕПАНЕНКО
«30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АДВОКАЦІЯ: ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНТЕРЕСІВ БІБЛІОТЕК

**Програма підвищення кваліфікації керівників та спеціалістів закладів
культури**

Форма навчання	<u>денна, заочна</u>
Навчальний рік	<u>2023/2024</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>2.5/75</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>залік</u>

Розробник: Загуменна Віра Вікторівна

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККіМ

Розробник:

ЗАГУМЕННА Віра Вікторівна, кандидат педагогічних наук, професор

ПОГОДЖЕНО

Директорка Центру неперервної
культурно-мистецької освіти
кандидат педагогічних наук, доцент

Ірина ШЕВЧЕНКО

СХВАЛЕНО

В.о. зав. кафедри арт-менеджменту
та івент-технологій,
доктор наук з соціальних комунікацій,
професор, академік ГО "Національна
академія наук вищої освіти України",
член спілки документознавців України

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною радою Академії «28» серпня 2023 р. № 6

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Загуменна В.В., 2023

© НАКККіМ, 2023

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

Навчальна дисципліна «Адвокація: представлення інтересів бібліотек» відноситься до дисциплін, що призначені для слухачів з підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців і ґрунтується на знаннях, котрі отримані в результаті базової освіти, а також на основі отриманих практичних навичок за місцем своєї професійної діяльності. Дисципліна «Адвокація: представлення інтересів бібліотек» знайомить слухачів із сутністю адвокації та його змістом, структурними компонентами, та головними напрямками адвокаційної діяльності, досвідом з адвокації за кордоном і в бібліотеках України.

Курс передбачає знайомство зі стратегією і тактикою проведення кампанії з адвокації, методикою та організаційними заходами, зокрема плануванням, адмініструванням кампанії з адвокації тощо.

2. Мета дисципліни:

Знайомство слухачів з теоретичними основами адвокаційної діяльності, зі стратегією і тактикою проведення кампанії з адвокації в бібліотеці, методикою та організаційними заходами, зокрема плануванням, адмініструванням кампанії з бібліотечної адвокації, зарубіжним та вітчизняним досвідом з адвокації.

3. Завдання:

- розглянути питання термінології щодо бібліотечної адвокації;
- визначити організаційні підходи до проведення кампанії з адвокації;
- розкрити методику проведення адвокаційних заходів;
- дати уявлення про зовнішні комунікації та PR-технології;
- охарактеризувати побудову стосунків між урядовцями і представниками бібліотек;
- ознайомити з досвідом захисту інтересів бібліотек в Україні та світі;

– показати роль Української бібліотечної асоціації у відстоюванні та захисті інтересів бібліотек.

Програма забезпечує набуття таких компетентностей:

загальні: знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; уміння виявляти, ставити та розв’язувати проблеми. Здатність формулювати задачу, використовувати для її вирішення потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку; комунікативні навички. Здатність до ефективного спілкування.

фахові: здатність розуміти та використовувати закономірності розвитку інформаційного середовища з метою організації ефективного управління інформаційною та бібліотечною діяльністю; здатність застосовувати інформаційно-комунікативні технології для вирішення експериментальних, практичних та прогностичних завдань у професійній діяльності; здатність відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом бібліо- та вебметричного аналізу інформаційних потоків та масивів; здатність інтерпретувати інформаційні явища і процеси та формувати професійну світоглядну позицію; здатність обстежувати, планувати та створювати організаційні структури управління відповідно до потреб діяльності інформаційних установ.

4. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни

1. Знання

- теоретичних основ і визначення базових понять стосовно адвокації;
- специфіки планування адвокаційної кампанії;
- методики проведення кампанії з адвокації;
- сутності зовнішніх комунікацій бібліотеки та PR;
- особливостей зв’язків з органами влади як умови бібліотечної адвокації;

- механізмів захисту бібліотек з використанням засобів масової інформації;
- досвіду адвокаційної діяльності бібліотек України і світу;
- основних напрямків діяльності Української бібліотечної асоціації по відстоюванню та захисту інтересів бібліотек та користувачів.

2. Вміння

- характеризувати систему понять бібліотечної адвокації,
- визначати її головні напрями, види, форми, загальні засади адвокації;
- здійснювати планування адвокаційної кампанії;
- проводити кампанію з адвокації;
- обґрунтовувати необхідність зв'язків з органами влади та громадськістю з метою просування ідей з адвокації;
- співпрацювати із засобами масової інформації по захисту та лобюванню інтересів бібліотек;
- використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід по проведенню кампаній з адвокації.

3. Володіння навичками

- виявляти проблеми та пропонувати шляхи їх вирішення;
- проведення науково-практичних досліджень;
- критичного мислення та прийняття відповідальних рішень та ініціативної поведінки;
- впровадження нововведень, розвитку асортименту інформаційно-бібліотечних послуг і сервісів,
- здійснювати моніторинг основних напрямків розвитку ринку інформаційних продуктів і послуг, визначати номенклатуру послуг бібліотек, застосовувати основи рекламної діяльності та PR-технологій;
- оцінки та забезпечення якості виконуваних робіт.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати теоретичні основи і визначення базових понять стосовно адвокації	Лекції, практичні заняття	Опитування, тестові завдання, перевірка виконання завдань	20%
2.1	Знати методику проведення кампанії з адвокації	Лекції, практичні заняття	Опитування, тестові завдання, перевірка виконання завдань	1%0
2.2	Вміти організувати проведення кампанії з адвокації	Лекції, практичні заняття	Опитування, тестові завдання, перевірка виконання завдань	10%
3.1	Вміти співпрацювати із засобами масової інформації по захисту та лобюванню інтересів бібліотек	Лекції, практичні заняття	Опитування, тестові завдання, перевірка виконання завдань	15%
3.2	Вміти використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід по проведенню кампаній з адвокації	Лекції, практичні заняття	Опитування	15%
4.1	Застосовувати отримані практичні знання; оволодіти методикою проведення адвокаційної кампанії; отримати практично орієнтовані знання планування кампанії з адвокації	Дискусія	Круглий стіл	30%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибірових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1
Програмні результати навчання (назва)						
<i>4.14.1</i>						
Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з інформаційних ресурсів, різних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) до виконання конкретних практичних завдань	+	+	+	+		
Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку			+		+	+

7. Схема формування оцінки (згідно п.7 «Положення про організацію освітнього процесу в НАКККіМ» від 30 серпня 2022 р.).

Система оцінювання охоплює вхідний, поточний, модульний і підсумковий контролю. Результати навчання здобувачів вищої освіти в Академії оцінюють за шкалою Академії, чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), шкалою ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»).

7.1. Організація оцінювання:

Контроль за якістю навчання слухачів здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів: бали, отримані з усіх тем за змістовними розділами (бали: бали, отримані за роботу на практичних заняттях; отримані за виконання самостійних завдань).

Перелік самостійних завдань є складовою в Робочій програмі навчальної дисципліни «Адвокація: представлення інтересів бібліотек» .

Зміст курсу поділений на 9 змістовних тем. Кожна тема включає в себе лекції, практичні завдання, самостійну роботу слухачів. Даний курс завершується заліком.

Слухач допускається до складання заліку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою навчальної дисципліни.

Залік проводиться окремим заняттям відповідно до розкладу після останнього заняття.

Присутність усіх слухачів на заліку обов'язкова.

Під час заліку викладач оголошує загальну кількість накопичених за результатами проміжного контролю балів. Якщо слухач виконав всі завдання і набрав 60 і більше балів, то залік може бути виставлений за цими результатами на момент проведення заліку.

Результати заліку оцінюють за 100-бальною шкалою Академії, яка переводиться в національну чотирибальну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і шкалу ЄКТС.

У випадку відсутності слухача з поважних причин відпрацювання та

перездачі контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у НАКККиМ» від 30 серпня 2022 р.

7.2. Шкала відповідності шкал оцінювання

Оцінка за шкалою Академії (бали)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за чотирибальною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	Незадовільно
1–34	F	

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН для підвищення кваліфікації працівників бібліотек «Адвокація: представлення інтересів бібліотек»

№ п/п	Номер і назва теми*	Кількість годин		
		лекції	практичні	Вид підсумкового контролю
Частина 1. Бібліотечна адвокація: теоретико-методичні засади				
1.	Сутність та зміст поняття «адвокація»	3	3	Самоконтроль
2.	Планування кампанії з адвокації	5	4	Письмова відповідь
3.	Методика проведення кампанія з адвокації	4	4	Письмова відповідь
4.	Сутність зовнішніх комунікацій бібліотеки та PR	4	5	Письмова відповідь
5.	Зв'язки з органами влади як умова бібліотечної адвокації	4	4	Письмова відповідь
Частина 2. Представлення інтересів бібліотек: практичні аспекти				
6.	Захист інтересів бібліотек з використанням засобів масової інформації	4	4	Письмова відповідь
7.	Досвід бібліотечної адвокації в окремих країнах світу	4	5	Самоконтроль

8.	Досвід адвокаційної діяльності бібліотек України	4	4	Самоконтроль
9.	Роль Української бібліотечної асоціації у відстоюванні та захисті інтересів бібліотек	4	3	Письмова відповідь
	Диференційований залік			3
	Всього:	36	36	

*Примітка: слід зазначити також теми, винесені на самостійне вивчення

Загальний обсяг 75 год в тому числі:

Лекцій –36 год.

Практичні заняття – 36 год.

Консультація, залік – 3 год.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

Самостійна робота слухачів є одним з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу.

Самостійна робота слухачів за програмою «Адвокація: представлення інтересів бібліотек» передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних тем;
- самостійна робота із джерелами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу;
- підготовка наукових повідомлень, інформаційних довідок;
- підготовка вибіркового дослідного завдання на базі критичного огляду наукових публікацій, розроблення пропозицій щодо вирішення актуальних проблем або прогнозів за обраною тематикою.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання матеріалу, визначення головного в змісті лекції, засвоєння її основних моментів. Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацювати матеріал попередньої лекції та рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал. Основні види самостійної роботи слухачів з дисципліни: опрацювання лекційного матеріалу і рекомендованої літератури; самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу; написання відповідей.

Завдання для самостійної роботи з Теми 1.

1. Знайдіть в Інтернеті інформацію щодо поняття «адвокація» («адвокасі»). Спробуйте дати своє визначення.
2. Познайомтесь з основними сайтами, що популяризують питання адвокації в Україні (перелік сайтів представити у вигляді вебліографії).
3. Визначте характерні риси адвокації.

Завдання для самостійної роботи з Теми 2.

1. Вивчити можливості проведення кампанії з адвокації в Вашій бібліотеці.
2. Ознайомитись з основними та альтернативними мішенями адвокаційної діяльності.
3. Охарактеризувати активних і пасивних союзників і опонентів.

Завдання для самостійної роботи з Теми 3.

1. Окресліть результати, які Ви очікуєте отримати від адвокаційної компанії.
2. Визначте систему контрольних показників (індикаторів), за допомогою яких Ви зможете виміряти зміни та загальне виконання і вплив кампанії з адвокації.
3. Опишіть, як Ви будете вимірювати результати кампанії і як будете оцінювати проект.

Завдання для самостійної роботи з Теми 4.

1. Охарактеризувати зв'язки з громадськістю (PR) в контексті бібліотек.
2. Здійснити порівняльний аналіз адвокації та PR: спільне та відмінне.

Завдання для самостійної роботи з Теми 5.

1. Охарактеризуйте структуру влади України.
2. Охарактеризуйте законодавство України щодо вільного доступу до інформації в демократичному суспільстві.
3. Прочитайте та законспекуйте відповідні статті Конституції України та Закон України «Про інформацію».
4. Розробіть звернення до влади по лобюванню важливого для своєї бібліотеки питання.

Завдання для самостійної роботи з Теми 6.

1. Виявити типи ЗМІ, що можуть бути використані під час адвокаційної кампанії.
2. Визначте, що забезпечує успішність інтерв'ю?

Завдання для самостійної роботи з Теми 7.

1. Наведіть приклад(и) та охарактеризуйте адвокації бібліотек Латвії і Литви.
2. Наведіть приклад(и) та охарактеризуйте адвокаційну діяльність бібліотек окремих зарубіжних країн (за вибором).

Завдання для самостійної роботи з Теми 8.

1. Наведіть приклади успішної адвокаційної діяльності публічних бібліотек України.
2. Підберіть висловлювання відомих особистостей про бібліотеки.

Завдання для самостійної роботи з Теми 9.

1. Ознайомитися з структурою програми з адвокації «Через бібліотеки – до знань». та її змістовним наповненням.
2. Визначити мету та завдання зазначеної програми з адвокації.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використання методів навчання в процесі викладання навчальної дисципліни «Адвокація: представлення інтересів бібліотек» зумовлено пізнавальним і виховним значенням цієї дисципліни та її місцем в системі підвищення кваліфікації фахівців, а також метою і завданнями її вивчення. У процесі викладання навчальної дисципліни доцільно використовувати різні методи навчання, інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу, дослідницький метод, практичні методи (різні види вправ, тренувальне тестування), інноваційне планування.

Список рекомендованих джерел:

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни:

1. Загуменна В.В. Адвокація як важливий напрям діяльності сучасної бібліотеки // Вісн. Книжк. Палати. 2019. № 4. С. 25–28.
2. Загуменна В.В. Адвокація в бібліотечній сфері // Українська бібліотечна енциклопедія : Електронний ресурс Режим доступу. - <http://ube.nlu.org.ua/article/Адвокація>.
3. Загуменна В. Перспективи реалізації Програми Української бібліотечної асоціації «Дієва бібліотека – успішна громада» у світлі Глобальних цілей сталого розвитку // VIII Львівський міжнародний бібліотечний форум «Бібліотек@: від ідеальної до ефективної», (13–16 верес., 2017 р.) [Електронний ресурс] : зб. мат. / Укр. бібл. асоц. ; [редкол.: В. С. Пашкова та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Київ : УБА, 2017. – С. 8–12. – Режим доступу. – http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23266/1/O_Voskoboinikova_EMP.pdf. – Назва з екрана.
4. Загуменна В.В. Чому потрібна адвокація українським бібліотекам? // VI Львівський бібліотечний форум «Бібліотек@ – стратегія розвитку», 8–12 верес. 2015 р. [Електронний ресурс] : зб. мат. / Укр. бібл. асоц. ; редкол. : В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. В. Загуменна, І. О. Шевченко, Я. Є. Сошинська, О. В. Васильєв. – Електрон. дані. – [Київ] : УБА, 2015. – С. 82 – 85. – Режим доступу https://ula.org.ua/images/uba_document/vudanna/Zbirnyk_Biblioforum_2015_site.pdf.
5. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2021. № 3. С. 38–44..

Основна література:

1. Конституція України : офіц. вид. / Верховна Рада України. — К. : Парламентське вид-во, 2006. — 59с. — (Серія "Закони України").
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про інформацію" [Електронний ресурс]. — Доступ до документу :

<http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=hotline&file=354322-13012011-0.txt&code=2938-17>

3. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 25 січ. 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - № 7. – Ст.45.

4. Закон України про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» // Бібл. планета. – 2009. - № 3. – С. 4-5.

5. Законодавство України на допомогу адвокаційній діяльності бібліотек [Електронний ресурс] : зб. документів – Режим доступу : https://ula.org.ua/fileadmin/uba_documents/doc_for_vudanna/Zbirnik_Zakonodavstvo_Ukraini_advoca.pdf.

6. Маніфест ІФЛА про Інтернет / пер. В. С. Пашкової. – 1 с. [Електронний ресурс] – Доступ до документу : <http://www.uba.org.ua/htdocs/modules/tinycontent/index.php?id=17>

7. Пугач Л. Ю. Питання «advocacy» на сторінках наукових видань (2000–2015 рр.) : історіографія дослідження / Л. Ю. Пугач // Молодий вчений. – 2016. – № 9. – С. 339–344.

Додаткова література:

10. Пашкова В. С. Бібліотеки і реалізація порядку денного ООН до 2030 р.// Бібліотечна планета. – 2017. - № 1. С. 6-9.

Електронні ресурси

25. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського - URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

26. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого - URL: <http://profy.nplu.org/>

27. Репозитарій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв України - URL: <http://elib.nakkkim.edu.ua/>

28. Українська бібліотечна асоціація - URL: <http://www.ula.org.ua/>